

Mi is az az "OPAC" ? - erre a kérdésre ad választ az *online* szolgáltatásokat bemutató sorozat ebben a hónapban. A másik két állandó rovatban ezúttal a mezőgazdasági és élelmiszeripari adatbázisok közül található egy válogatás, valamint bemutatásra kerül a leghíresebb online adatbázis a MEDLINE. A hónap találatá, vagy inkább "fogása" egy *online* szoftver- (kép-) archívumból került elő.

Az OPAC (Online Public Access Catalog) a különböző könyvtárak népszerű *online* szolgáltatása. Egyre több könyvtár tér át a hagyományos, kis cédlúkon alapuló

katalógusrendszerrel a számítógépes nyilvántartásra és ezeket az elektronikus könyv- és folyóiratlistákat hozzáférhetővé teszi az olvasói számára. Az OPAC olyan számítógépes könyvtári katalógus, mely nem csak helyben, vagy egy helyi hálózaton érhető el, hanem távközlési vonalakon az egész országból, vagy akár külföldről is, és amelyet mindenki korlátozás nélkül, általában ingyen használhat.

Egy tipikus OPAC rendszer természetesen tartalmazza mindazokat a bibliográfiai adatokat, amelyek a hagyományos katalóguscédlúkon megtalálhatók, biztosítja a cím, szerző, téma stb. szerinti keresés lehetőségét, megadja a keresett publikáció lelőhelyét és esetleg azt is, hogy éppen bent van-e a raktárban vagy kikölcsönözték. Ezen alapvető funkciók mellett a legtöbb OPAC további szolgáltatásokat is nyújt. Példáuk folyóiratok tartalomjegyzéke (esetleg referátumai), egyes könyvek előjegyzésbe vétele, a könyvtár egyéb szolgáltatásainak ismertetése, különböző könyvtári események, kiállítások időpontjai, közvetlen kapcsolódási lehetőség más könyvtárak *online* katalógusaihoz, e-mail postaláda a felhasználók részére könyvbeszerzési vagy a katalógus használatával kapcsolatos javaslatokhoz, stb.

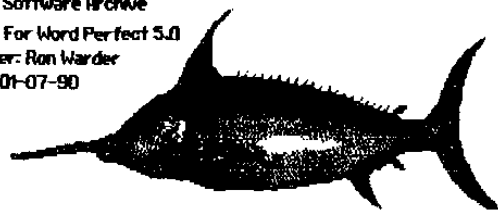
Ma már szinte minden nagyobb nyugati könyvtár biztosít OPAC szolgáltatást, a legutóbbi felmérés az

INTERNET-BITNET hálózaton csaknem kétszáz ilyen egyetemi könyvtárat sorol fel. A legtöbb természetesen az USA-ban és az Egyesült Királyságban található, de van köztük izraeli, mexikói, új-zélandi is.

Végül néhány példa és érdekesség: az angol Hull University OPAC rendszere további 38 brit könyvtár katalógusához biztosít kapcsolódást, a kaliforniai egyetemi könyvtárak MELVYL nevű, egyesített számítógépes katalógusa 6,3 millió címet tartalmaz, a Gráci Műszaki Egyetem katalógusa a hozzánk legközelebbi külföldi OPAC. A magyar *online* katalógusok most kezdenek megjelenni, emiatt érdemes a BME, a JATE, valamint a Közgazdaságtudományi Egyetem könyvtárának szolgáltatása.

A hónap találatá:

National Public
Domain Software Archive
Clip Art For Word Perfect 5.0
Publisher: Ron Warder
Date: 01-07-90

Új adatbázisok: (szeptember)

- OmniNews (DATASTAR)
- CAB Abstracts (DATASTAR)
- EnergyLine (DATASTAR)
- EnviroLine (DATASTAR)
- Current Patents: Evaluations (ORBIT)
- GeoBase (ORBIT)

Ingyenes adatbázisok: (október)

- SEDBASE (DIALOG)
- Consumer Drug Information Fulltext (DIALOG)
- OmniNews (DATASTAR)
- Trade and Industry Database (DATASTAR)

Mezőgazdasági és élelmiszeripari adatbázisok

Agricola (DIALOG)

Kb. 3 millió bibliográfiai adat a világ mezőgazdasági témájú szakirodalmáról.

AGRIS (DIALOG)

A világ mezőgazdasági és élelmiszeripari szakirodalmából több mint 1 millió cikk bibliográfiai adatai.

AgrBusiness U.S.A. (DIALOG)

1985 és 1990 között megjelent, mezőgazdasági termékek piaci hírével kapcsolatos szakirodalom.

The Agrochemicals Handbook (DIALOG)

A mezőgazdaságban használt vegyi anyagok katalógusa.

CAB Abstracts (DIALOG, STN)

25 millió mezőgazdasági és biológiai szakirodalom bibliográfiája.

European Directory of Agrochemical Products

25 ezer Európában gyártott vagy forgalmazott agrokémiai termék gyártmánykatalógusa.

Food Science - Technology Abstracts (DIALOG)

Kb. 400 ezer rekord az élelmiszer- és csomagolóipar területéről.

PhytoMed (STN)

Növényvédelmi témájú szakirodalom.

Tropical Agriculture (ORBIT)

75 ezer cikk a trópusi területek mezőgazdaságáról.

VetDoc (ORBIT)

Állatorvosi szakirodalom, kb. 100 ezer rekord.

Viticulture and Enology Abstracts (ORBIT)

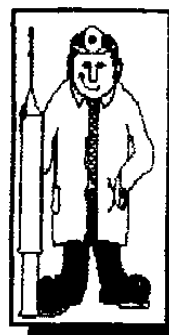
Szőlészeti és borászati szakirodalom, 24 ezer tétel.

Online Hírek

- Szeptember közepétől online elérhető a Könyvtárból a párizsi International Cleaner Production Information Clearinghouse nevű szervezet környezetvédelmi adatbázisa. Ezt az intézményt több nagy nemzetközi szövetség (UNEP, EO, US-EPA) tartja fenn, a számítógépes szolgáltatás kommunikációs lehetőséget biztosít a terület szakértőinek, információkat nyújt az ICPC által szervezett konferenciákról, bibliográfiai adatokat tartalmaz az ún. "tisztá termelési technológia" témájával foglalkozó esettanulmányokról, továbbá rendelkezésre áll az ilyen rendszereket kínáló cégek katalógusa is. Az adatbázis használata ingyenes.
- Október végéig ingyenesen használható a Közgazdaságtudományi Egyetem Könyvtárának ECONINFO nevű OPAC rendszere és szakirodalmi bibliográfiai adatbázisa.

Adatbázis ismertető

MEDLINE

A MEDLINE (Medical Literature Analysis and Retrieval System Online) a számítógépes adatbázisok klasszikusa. A MEDLINE előállítója - a U.S. National Library of Medicine - minden létező információhordozón megjelentette már ezt az adatbázist, és csaknem valamennyi nagyobb szolgáltatóközpontnál elérhető online módon. Az adatbázis az Index Medicus, az Index of Dental Literature és az International Nursing Index című kiadványok alapján készül és az orvosi szakirodalom legfontosabb információ forrása. Témájában átfogja az orvostudományok valamennyi területét, beleértve pl. az egészségügyi oktatást, a táplálkozástudományt, a biokémiát, vagy az állatorvosi tudományt is.

Az adatbázist hetente aktualizálják, 1966 óta mintegy 6,7 millió publikáció adatai kerültek bele. A bibliográfiai adatok mellett 1975-től a rekordok feletlen már egy rövid referátum is található. Az előállító 70 ország 3800 folyóiratát dolgozzák fel, az adatbázisban található publikációk 75 százaléka eredetileg angol nyelvű. A keresést a MeSH (Medical Subject Headings) nevű, online is használható tezaurusz segíti.

A MEDLINE online elérhető többek között a DIALOG, a DATA-STAR és az STN központoknál, valamint megvehető CD-ROM változatban a DIALOG, a SilverPlatter, a Cambridge Scientific Abstracts és több más cég kiadásában. A CD-ROM változat a legtöbb nagy orvosi könyvtárban (házánkban például a SOTE-n) megtalálható. A MEDLINE a legolcsóbb adatbázisok közé tartozik, az árak a következők:

Perenkénti online használati díj a DIALOG-nál	0,60 dollár
az STN-nél	0,67 dollár
Egy tétel kérésének költsége a DIALOG-nál	0,07 dollár
az STN-nél	0,12 dollár
CD-ROM változat éves előfizetése a DIALOG-nál	2250 dollár
a SilverPlatter-nél	3500 dollár

CD-ROM Hírek

- A Magyar Állami Földtani Intézet jóvoltából a Központi Könyvtárba került az Amerikai Földtani Szolgálat (USGS) "Artio Data" nevű, CD-ROM formátumú folyóirata. A lemezen északi-sarki geológiai, biológiai és akadémiai gazdasági kutatások jelentései és mérési adatai találhatóak, valamint több térkép és űrfelvétel.
- A DIALOG cég 6750 dollárról 3850-re csökkentette az Ei Chem-Disco adatbázis éves előfizetési díját. További hír a DIALOG-nál, hogy az általuk kínált, több száz online adatbázist részletesen ismertető, ún. "bluesheets" adatlapok szövege megvehető CD-ROM-on is, a lemez ára évi 99 dollár.

A Központi Könyvtár online és CD-ROM szolgáltatásairól a 13-27-es mellékletben és a földszinti terminálszobában lehet felvilágosítást kapni